

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudkyň JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobce: **A. Ž.**, proti žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 16, Praha 2, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu, o žádosti žalobce o osvobození od soudních poplatků, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 28. 11. 2011, č. j. 8 A 257/2011 - 30,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností ze dne 6. 12. 2011 napadá výše uvedené usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) ze dne 28. 11. 2011, kterým byla zamítnuta jeho žádost o osvobození od soudních poplatků a ustanovení právního zástupce. Stěžovatel se dále u městského soudu domáhal ochrany před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, který dle stěžovatele zakládá vyrozumění podatele vydané Městským státním zastupitelstvím v Praze dne 22. 6. 2011, č. j. 3 Kzn 1416/2010 - 51.

[2] Městský soud své usnesení odůvodnil chybným vyplněním Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků (vzor OSŘ 060). Stěžovatel v tomto potvrzení nezmínil částku 10 500 Kč, která mu byla přiřknuta pravomocným rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 2, sp. zn. 26 C 384/2009 ze dne

14. 06. 2010. V důsledku výše uvedené skutečnosti soud nemohl přesně zjistit, jaká je reálná finanční situace stěžovatele v době rozhodování soudu. Z citovaného rozsudku vyplývá, že stěžovatel mohl soudní poplatek 1000 Kč podle položky 14a bod 2 písm. d) Sazebníku soudních poplatků, platného ke dni 18. 08. 2011, zaplatit. Stěžovatel tudíž své tvrzení o nemajetnosti a nedostatku finančních prostředků neprokázal, a proto nemohl být dle názoru městského soudu osvobozen od soudních poplatků.

[3] Městský soud dále stěžovatelovu žádost o osvobození od soudních poplatků zamítl podle ust. § 36 odst. 3, věty druhé, soudního řádu správního, podle kterého soud žádost o osvobození od soudních poplatků zamítne v případě, že návrh zjevně nemůže být úspěšný. Městský soud ve svém odůvodnění zjevné neúspěšnosti žaloby pouze uvedl, že se má jednat o nezákonný zásah z roku 2002, který měl být způsoben rozhodovací činností orgánů činných v trestním řízení. Dále rekapituloval obsah rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 5. 10. 2010 ve věci A. Ž. proti České republice, a následného rozhodnutí téhož soudu ze dne 30. 9. 2010 ve věci samé.

II. Kasační stížnost

[4] Stěžovatel podává kasační stížnost z důvodů podřaditelných ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tj. pro nezákonnost napadeného soudního rozhodnutí spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, a ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tedy pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí.

[5] Stěžovatel v prvé řadě upozorňuje na skutečnost, že městský soud si utvořil nepravdivý závěr o prokázání stěžovatelovy finanční situace, který je způsoben především neexistencí kolonky pro nezdanitelné a nezabavitelné kompenzace za újmu na právech, které by měly být nedotknutelné svojí morální a nemajetkovou povahou. Dále stěžovatel uvádí, že částku 10 537 Kč použil na uhrazení dluhu R. K., což dokládá potvrzením ze dne 6. 6. 2011. Stěžovatel uvádí, že částku ve výši 10 537 Kč nezmínil přímo ve formuláři, ale že tato částka je zahrnuta v obsahu potvrzení ze dne 6. 6. 2011. Stěžovatel také odkazuje na obsah usnesení Městského soudu v Praze ze dne 31. 10. 2011, sp. zn. 17 Co 205/2011, který městský soud „již raději nezjišťoval“.

[6] Další námitku stěžovatel vznáší k dezinterpretaci předmětu sporu městským soudem, který dle stěžovatele spočívá v nezákonném zásahu plynoucím z vyrozumění Městského státního zastupitelství v Praze ze dne 22. 6. 2011, č. j. 3 Kzn 1416/2010 - 51. Dané vyrozumění se týká „hierarchické stížnosti“ dle ust. § 12d odst. 1, zákona č. 283/1993, ve znění pozdějších předpisů.

[7] Konečně stěžovatel namítá nepřezkoumatelnost usnesení městského soudu pro nedostatek důvodů způsobenou tím, že městský soud pouze „opsal“ výňatek z rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva, který je zcela irelevantní.

[8] Závěrem stěžovatel navrhuje zrušení kasační stížností napadeného usnesení městského soudu.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[9] Kasační stížnost je podle ust. § 102 a následujících s. ř. s. přípustná a podle jejího obsahu jsou v ní uplatněny důvody dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle ust. § 109 odst. 2 a 3 vázán.

[10] Nejvyšší správní soud na tomto místě dále podotýká, že vzhledem k povaze rozhodnutí, proti němuž směřuje kasační stížnost, netrval v souladu se svou dosavadní judikaturou na zaplacení soudního poplatku ani na povinném zastoupení advokátem, neboť trvání jak na podmínce uhrazení soudního poplatku, tak na podmínce povinného zastoupení by znamenalo jen další řetězení téhož problému (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37, dostupný na www.nssoud.cz).

[11] Zdejší soud při posuzování první žalobní námitky kasační stížnosti vychází z ust. § 36 odst. 3 s. ř. s., podle kterého účastník řízení, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků.

[12] Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků (vzor OSŘ 060) zahrnuje na straně sedmé, bod XI., položku 36, ve které žadatel uvede další okolnosti, které nejsou obsaženy pod body II. až X. a které podle jeho mínění mohou mít vliv na rozhodování soudu o přiznání osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. Stěžovatel v této položce správně zmínil kompenzaci za průtahy v trestním řízení ve výši 4000 EUR (97 650 Kč), kterou obdržel od České republiky na základě pravomocného rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ze dne 30. 9. 2010 ve věci Ž. vs. Česká republika. Tuto kompenzaci stěžovatel použil na sanaci svého dluhu u R. K. (nar. X), což doložil potvrzením ze dne 6. 6. 2011. Kompenzaci ve výši 10 500 Kč, která byla přiznána stěžovateli pravomocným rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 2 sp. zn. 26 C 384/2009 ze dne 14. 6. 2010 stěžovatel ve výše zmíněném potvrzení nezmínil. Dle názoru zdejšího soudu mají obě kompenzace stejný charakter okolnosti, která má vliv na rozhodnutí soudu o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. Jejich, dle stěžovatele, morální a nemajetkovou povahu vykazuje pouze způsobená újma na právech stěžovatele nikoliv přiznaná finanční kompenzace, která z povahy věci nemůže mít nemajetkový charakter.

[13] Institut osvobození od soudních poplatků primárně slouží pro výjimečné situace, ve kterých žadatel dostatečně prokáže všechny předpoklady nezbytné pro osvobození. K tomu srovnej Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 39/2009 - 88 ze dne 26. 8. 2009, dostupný na www.nssoud.cz, podle kterého *účastník řízení, který požádal o osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.) a který byl soudem řádně poučen (§ 36 odst. 1 s. ř. s.), je povinen uvést a prokázat veškeré skutečnosti rozhodné pro posouzení žádosti. Vyplyne-li z uvedených údajů či obsahu spisu, že jsou nevěrohodné, popř. neúplné, soud žádost zamítne.*

[14] Na výše uvedeném nic nemění ani námitka stěžovatele, že zmíněná kompenzace ve výši 10 500 Kč, byla zahrnuta v potvrzení ze dne 6. 6. 2011. Je totiž třeba podotknout, že ze samotného obsahu tohoto potvrzení vyplývá pouze, že byl splacen dluh, avšak nevyplývá z něj, z jakých prostředků byl dluh splacen. Městský soud tedy pouze ze

samotného obsahu potvrzení nemohl za žádných okolností dovodit, že stěžovatel použil uvedenou kompenzaci na splátku dluhu. Je také třeba přihlédnout k tomu, že stěžovateli nic nebránilo tuto kompenzaci uvést ve formuláři vzor 060 OSŘ a osvětlit, že byla použita na splátku dluhu (viz bod 12). Ani stěžovatelův odkaz na obsah usnesení Městského soudu v Praze ze dne 31. 10. 2011, sp. zn. 17 Co 205/2011, na uvedeném závěru zdejšího soudu ničeho nemění, neboť stěžovatel zejména nijak nespecifikoval, jak se mělo toto usnesení dotknout kompenzace přiznané rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 2 sp. zn. 26 C 384/2009 ze dne 14. 06. 2010, kterou stěžovatel neuvedl ve formuláři vzor 060 OSŘ.

[15] Z výše uvedeného vyplývá, že stěžovatel neuvedl úplné údaje rozhodné pro osvobození od soudních poplatků.

[16] Městský soud dále vyhodnotil žalobu stěžovatele jako zjevně neúspěšnou podle ust. § 36 odst. 3 s. ř. s s odůvodněním, že podání žalobce nemůže být prima facie úspěšné, neboť sporný nezákonný zásah pochází z roku 2002. Podle názoru zdejšího soudu tímto odkazuje městský soud na subjektivní lhůtu pro podání žaloby podle ust. § 84 odst. 1 s. ř. s., podle kterého žaloba musí být podána do dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu. Odkaz na toto ustanovení s. ř. s. v usnesení městského soudu ze dne 28. 11. 2011 chyběl, navíc, i kdyby uveden byl, je v dané věci ust. § 84 odst. 1, s. ř. s. neaplikovatelné neboť stěžovatel ve své kasační stížnosti ze dne 6. 12. 2011 a předtím i žalobě na ochranu před nezákonným zásahem jasně specifikoval předmět sporu jako vyrozumění podatele vydané Městským státním zastupitelstvím v Praze dne 22. 6. 2011, č. j. 3 KZN 1416/2010 - 51.

[17] Zdejší soud dále uvádí, že odůvodnění zjevné neúspěšnosti žaloby ve smyslu ust. § 36 odst. 3 s. ř. s. městský soudem nelze považovat za zcela dostatečné. Městský soud pouze uvedl, že nezákonný zásah měl být způsoben rozhodovací činností orgánů činných v trestním řízení a shrnul předcházející rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva, aniž by blíže rozvedl důvody, které jej vedly k tomuto závěru. Takové odůvodnění zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků je třeba považovat za nacházející se na hranici nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů rozhodnutí. Samotný závěr městského soudu o zjevné neúspěšnosti stěžovatelovy žaloby je však podle názoru Nejvyššího správního soudu správný.

[18] Podle § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. *soudy ve správním soudnictví rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy.* Pro tyto státní orgány pak s. ř. s. zavádí legislativní zkratku *„správní orgán“*. V rozsudku ze dne 27. 10. 2005, č. j. 6 As 58/2004 - 45, dostupném na www.nssoud.cz, Nejvyšší správní soud konstatoval, že státní zastupitelství však není takovým orgánem, který by mohl rozhodovat ve správním řízení o právech a povinnostech fyzických či právnických osob. Působnost státního zastupitelství je vymezena v části druhé zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, v platném znění. Podle § 4 a § 5 uvedeného zákona státní zastupitelství podává jménem státu obžalobu v trestním řízení a plní povinnosti, které mu v souvislosti s tím trestní řád ukládá, dále je oprávněno podat návrh na zahájení občanského soudního řízení jen v

případech, které stanoví zákon. Další působnost stanoví v trestním řízení trestní řád a v občanskoprávním řízení občanský soudní řád. Výše zmíněný zákon tedy nezakládá možnost rozhodování státního zastupitelství ve správním řízení. Tudíž státní zastupitelství nemá možnost ve správním řízení rozhodovat ani o právech a povinnostech fyzických osob, jak předpokládá § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[19] Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 10. 2011, č. j. 2 As 93/2011 - 79, dostupného na www.nssoud.cz se podává, že *z hlediska dělby státní moci spadá státní zastupitelství do moci výkonné (viz čl. 80 Ústavy ČR), což se odráží do jeho postavení a působnosti vymezené zákonem č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství. Státní zastupitelství je zřízeno jako soustava úřadů státu, jež jsou určeny k zastupování státu při ochraně veřejného zájmu ve věcech svěřených zákonem do působnosti státního zastupitelství. Stěžejním úkolem státního zastupitelství, výslovně stanoveném i v čl. 80 odst. 1 Ústavy, je zastupování státu veřejnou žalobou v trestním řízení. Z ústavního zakotvení státního zastupitelství lze dovozovat, že se nejedná o „správní úřad" ve smyslu čl. 79 Ústavy, nýbrž že jde o specifický státní orgán moci výkonné, který je ve specifickém vztahu podřízenosti k ministerstvu spravedlnosti (k tomu viz nález Ústavního soudu ze dne 23. 3. 2004, I. ÚS 573/02, N 41/32 SbNU 397, a zejména nález ze dne 28. 6. 2011, Pl. ÚS 17/10, č. 232/2011 Sb., vše dostupné na http://nalus.usoud.cz).*

[20] Vyrozumění podatele Městským státním zastupitelstvím v Praze, ve kterém stěžovatel spatřuje nezákonný zásah, bylo úkonem státního zastupitelství v rámci dohledu ve smyslu ust. § 12d odst. 1 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství. Podle ust. § 12c zákona o státním zastupitelství je dohled *výkonem oprávnění stanovených tímto zákonem k zajištění řídících a kontrolních vztahů mezi různými stupni státních zastupitelství a uvnitř jednotlivých státních zastupitelství při výkonu působnosti státního zastupitelství*. Z této právní úpravy v souvislosti s předestřenou judikaturou je zjevné, že při výkonu dohledu státní zastupitelství nerozhoduje o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy, neboť výkon dohledu ani nesměřuje „navenek" mimo soustavu státních zastupitelství. Proto je třeba dovodit, že státní zastupitelství při výkonu dohledu ani nejedná jako správní orgán ve smyslu legislativní zkratky uvedené v § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Přitom podle ust. § 82 s. ř. s. zásahovou žalobu může podat ten, *kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu*. Je tedy zjevné, že stěžovatelova žaloba nesměřuje proti nezákonnému zásahu správního orgánu ve smyslu s. ř. s. a nemůže tak být úspěšná, neboť soudy ve správním soudnictví nemají pravomoc o ní rozhodovat.

[21] Za této situace lze závěr městského soudu o zjevné neúspěšnosti podané žaloby považovat i přes ne zcela dostatečné odůvodnění za věcně správný. Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatele v souladu s ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

IV. Náklady řízení

[22] Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1, 2 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl v řízení úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů řízení nepřísluší, žalovanému ač byl v řízení úspěšný, pak podle obsahu spisu žádné náklady nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. března 2012

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu